

gazdasági statisztikai adatok melléklendők, u. m.: mennyi bocsátható azokból évenként eladásra, hány évig, mily áron helyt az erdőben, vagy a legközelebbi vasut és hajózási állomáson, mennyi az illető vidék kézi napszáma és a kettős fogatok utáni fuvarbér?

Mi a magyar erdészetnek a párisi kiállításban való részvételét szükségesnek ismerjük, s ezt menten minden más arra indító októl egyedül és kizárólag kereskedelmi szempontból azért tartjuk teljesítendőnek, mert erdőgazdaságunk érdekeivel ellenkezőnek ismernők azt, ha a világkereskedelem igényeit minden tekintetben bátran kiálló faanyagainkkal elmaradnánk oly versenyről, mely következményeiben hivatva lett a mindennapi élet szükségleteinek fedezésére szolgáló jó és biztos forrásokat föltárni és megismertetni.

Bedő Albert.

Az osztrák erdészeti congressus határozatai.

A második osztrák erdészeti congressus, mely f. évi márczius-hó 12-én nyitott meg Bécsben az ottani gazdasági egyesület termében s 15-én záratott be, több olyan kérdéssel foglalkozott, mely természeténél fogva e lapok olvasóit is érdekelheti; jónak látjuk tehát a négy napi tanácskozás eredményét rövid kivonatban közölni.

A tanácskozás első tárgyát egy már sokat vitatott, de még eléggé nem tisztázott kérdés, az erdők befolyása valamely vidék vagy ország művelődési állapotára képezte. A két értekezés közül, melyeknek egyikét az osztrák birodalmi erdészeti egyesület, másikat a bécsi gazdasági egyesület erdészeti osztálya terjesztette a congressus elé, az utóbbi lett a tanácskozás alapjául elfogadva. A birodalmi erdészeti egyesület

munkálata valószínűleg azért lett mellőzve, mert szorosán véve csak mellékesen tárgyalja a felvetett kérdést, s mint megelőzőleg a földmívelési ministeriumhoz beterjesztett emlékirat, tulajdonképen azon főbb elvek kimutatásával foglalkozik, melyekre, az egyesület nézete szerint, a tervezett osztrák erdőtörvényjavaslatnak alapítva lenni kellene.

Céljához képest, bár el nem tagadható alapossággal, de mindvégig bizonyos irányzatossággal taglalja azon befolyást, melyet az erdő a klímára, az esőmennyiségre, annak felosztására és hatására (actio), a talaj állományára, a termőréteg megvédésére, s végül a közgazdasági viszonyokra, szóval egy ország kulturájára gyakorol, s vizsgálódásai nyomán azon eredményre jut, hogy az erdő ugyan eltagadhatlanul gyakorol bizonyos jótékony befolyást, főleg a közvetlen környezetre, e befolyás mértékét azonban kimutatni ma még hozzávetőleg sem lehet; csupán annyi kétségtelen, hogy az erdőnek tulajdonított jótékony hatás korántsem oly nagy, mint a milyenek némelyek elfogultságból, mások képzelt érdekekből, az erdészeknek egy része pedig hivatásuk tárgyának könnyen érthető túlbecsüléséből állítják, s nincs is elválaszthatlanul egyedül az erdőhöz kötve. Az erdő jótékony hatása a klímára, talajra stb. végeredményében onnét ered, hogy azon terület, melyet elfoglal, növényzettel van borítva; ugyanezen eredményt kell előidéznie tehát minden más növénytakarónak is, a park és gyümölcsös fáinak, a faültetvényeknek, réteknek, legelőknek, szántóknak stb. A hatás ezeknél kisebb ugyan mint az erdőnél, de okszerű mezőgazdászat mellett többnyire elégséges, s ha némi kívánni való marad is fenn, azt erdő nélkül más uton (alagozás, öntözés, csatornázás, vízszabályozás útján) is ellehet érni; az erdő intensiv növényzetére mondhatni csak ott van multhatatlanul szükség, hol a terület különben is feltétlen erdőtalajt képez.

Mindezekből azt a következtetést vonja le az emlékirat, hogy az erdőnek szükségkép csak ugynevezett feltétlen erdőtalajt kell elfoglalnia; fenntartásának kérdése tehát egyedül a birtokos szempontjából ítélendő meg, minélfogva az erdőgazdaságnak is meg kell adni azt a szabadságot, mely a gazdaság más ágainál oly üdvösnek bizonyult, s mely, mint a nemzetgazdaszat rég kimutatta, az egészséges fejlődésnek s haladásnak első feltétele.

A bécsi gazdasági egyesület munkálata tisztán tudományos szempontból vizsgálja az erdő befolyását a culturára, azon hatás szerint, melyet az a légköri csapadékokra, a levegőre és talajra, s ezek által a hőmérsékre és climára gyakorol, s vizsgálódásainak eredményét tételekbe foglalja össze. A congressus ezen az alapon folytatott tanácskozásai után a következőkben mondta ki megállapodásait.

Az erdő mérsékli a viznek lefolyását a talaj felületén s hosszabb ideig kényszeríti azt ennek felső rétegeiben vesztegelni, alászállását pedig az alsó régiókba lassuvá és állandóvá teszi; a tapadó viznek lassu elpárolásával s a felszivott viznek kigőzölögtetésével szaporítja a légkör nedvességét és pedig tartamosan, még a szárazság idején is; mérsékli a légáramlatokat nemcsak belsejében, de határain kívül is egy keskeny övön; csökkenti a talajnak viz általi lemosatását s azon területen, melyre kiterjed, megvédi a könnyű homoktalajt a szél általi elfuvatástól; képes a föld termékenységét fenntartani, sőt egyes speciális esetekben a talajt gazdagítani is; megakadályozza, hogy területén belül hógörgetegek képződjenek s védi az alantabb fekvő telkeket a felülről lezuhanó hóomlások pusztításától; hatással lévén a csapadékokra és légáramlatokra, befolyást kell hogy gyakoroljon a klimára is, az eddig tett észleletek azonban még elégtelenek arra, hogy e befolyásnak mértéke megítélhető legyen s további tudományos kutatásoknak

leendő feladata, a hiányos adatokat kiegészíteni, s ezek segítségével a még fennálló kétségeket felderíteni.

Ezekhez a congressus végül azon nyilatkozatot csatolja, hogy a mérsékelt égöv belföldjén culturnép csak akkor fejlődhet ki, ha az illető ország kellő mennyiségű, czélszerűen felosztott s jól ápolt erdővel bir; az erdőnek tulnyomósága s még inkább nagymérvű hiánya károsan hatnak a jóllétre s ezzel a műveltségre.

Mint ezekből látható, a congressus hosszas tanácskozása nem sok újat producált; megállapodásai eddig is ismert igazságok, melyek a kérdés tisztázásához ma már nem sokkal járulhatnak. Érdeme azonban a congressusnak, hogy felhívta a figyelmet az e tekintetben megindított kutatások fontosságára, a kormányhoz és a törvényhozó testülethez menesztett felirataival pedig megkísértette a szükséges eszközökről is gondoskodni.

Második tárgyát a congressus tanácskozásának az erdészeti oktatásügy képezte. E kérdés ma napirenden van Ausztriában és Németországban, s élénken foglalkoztatja nemcsak a sajtót és a szakegyesületeket, de mint az aschaffenburgi erdészeti tanintézet esete is bizonyítja, a törvényhozó testületeket és kormányköröket is. A vita lényegében azon kérdés körül forog, megtartassanak-e az eddigi tanintézetek jelen szervezetükben, avagy az egyetemekkel vagy felsőbb technikai tanintézetekkel kapcsolatba hozva szélesebb körű tudományos alapon szerveztessenek. A congressus a két eltérő nézet egyikéhez sem csatlakozott feltétlenül, hanem a cseh erdészeti egyesület javaslata alapján a következő határozatot hozta: az erdészeti szakoktatás három egymás felett álló tanintézeten fogantatosítandó, melyek közül a legalsóbb foku ugynevezett „erdőmives iskolák“ (Waldbauschulen) a véd- és műszaki segédszemélyzetnek és a kis erdőbirtokosoknak kiképzésére, a második foku, ugynevezett „erdészeti szak-

iskolák" (Forstliche Fachschulen) ellenben, körülbelül a mostani erdőakadémiák színvonalán, az erdőgazdaság önálló vezetésére képesített gyakorlati szakemberek nevelésére volnának hivatva, míg az egyetemekkel vagy magasabb technikai tanintézetekkel kapcsolatba hozandó felsőbb erdészeti, tanintézeteknek (Hochschulen) a legmagasabb foku szak kiképzést, tanerők és szaktudósok nevelését kellene közvetíteni. Az ellentétek kiegyenlítése nem mindig vezet célra, s úgy hisszük, a congressus sem a legjobb javaslattal állott elé, midőn a tervezett másodfoku szakiskolákban a most fennálló tanintézeteket is fenn akarja tartani, s az egyetemeken és műegyetemeken szervezendő felsőbb tanintézetek felállítását is szükségesnek itéli. Egyik vagy másik aligha nem bizonyul feleslegesnek; tudunkkal legalább még egy pálya számára sem nevelik a tudományosság kisebb és nagyobb foka szerint a tanfériakat és gyakorlati embereket. Az iskolai elkülönzés ezen rendszere alig válhatna előnyére a szaknak, s legfeljebb azt eredményezné, hogy az elmélet és gyakorlat közti érintkezés megnehezítetténe; a gyakorlat értékes tapasztalatai, fontos felfedezései nehezebben juthatnának a kathedrára s viszont az elméletnek is bajosabb lenne vivmányait érvényesíteni a gyakorlat terén.

A tanácskozássra előre kitűzött ezen két tárgyon kívül, vita közben szőnyegre került a most készülő osztrák erdőtörvényjavaslat is, melyet a nagy közönség még nem ismer. Erre vonatkozólag a kormány egyik jelen volt közege következő nyilatkozatot tette: A földmivelési ministerium által tervezett erdőtörvényjavaslat nem szándékozik tulságos gyámködással terhelni a magán erdőgazdaságot s szabad kezet enged a birtokosnak erdeje kezelésében. Az erdőirtást azonban a kormány jóváhagyásától teszi függővé, s tiltva az ugynevezett erdőpusztítást, kötelezővé teszi az erdő felújítását. A véd- és

zárolt, továbbá a szolgálommal terhelt és községi erdők kezelésénél beavatkozási jogot tart fenn a kormány számára, a mennyiben ezen erdők felügyelete és rendezése a kormány által kiadandó utasítás szerint hivatalból lesz eszközözlendő. Az erdők felosztása és egyesítésére vonatkozó intézkedései analogok lesznek azokkal, melyek a porosz erdőtörvényben megtalálhatók, ellenben a most erdővel nem borított területek beerdősítésére vonatkozó intézkedései egészen újak lesznek.

Összehasonlítva ezen javaslatot a mi erdőtörvényjavaslatunkkal, úgy találjuk, hogy szabadelvűség tekintetében a miénktől messze hátra marad, s hogy e miatt az osztrák erdészek és erdőbirtokosok nagy részének sem valami nagyon tetszhetik, következtetni lehet abból, a mit felőle az osztrák birodalmi erdészeti egyesület közlönye az „Oesterreichische Monatschrift für Forstwesen“, melyből ezen közlemény adatait merítettük, mond. Szerinte egy ily elvekre fektetett erdőtörvény mivel sem lenne jobb, a most hatályban levő s mindenki által elavultnak s hiányosnak ítélt 1852-ki erdőtörvénynél, s ha a javaslat törvénynyé válnék, ez uttal is ellehetne mondani, talán már az ezeredikszer, hogy Ausztria egy eszmével mindig hátrább jár a külföldnél.

Horváth Sándor.

Válasz Illés Nándor urnak „Egy érdekes ákác állab“-ról szóló cikkére. *)

Az „Erdészeti Lapok“ f. évi első füzetében Illés Nándor ur egy a Coburg herczeg birtokát képező vacsi pusztán létezett ákác állabról értekezvén, ez alkalommal nem csak az ottani erdészeti személyzetet vandalismussal, tudatlansággal és

*) Szerző ur kívánatára e cikket beküldött eredeti szövegének változtatása nélkül közöljük.

Szerk.